

Основна школа „Надежда Петровић“, Сићево

**ПРИПРЕМНИ ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ
„ГОДИНЕ УЗЛЕТА“**

Септембар, 2022. год.

САДРЖАЈ

1. Портрет Установе.....	2
2. Реалан програм васпитно – образовног рада.....	3
3. Партнерство са породицом	8
4. Повезаност са локалном заједницом	9
5. Транзиција и континуитет у образовању.....	9
6. Заједница рефлексивне праксе: развој праксе, професионални развој и јавно деловање	10
7. Праћење и вредновање остваривања Предшколског програма.....	10

1. Портрет Установе

Основна школа „Надежда Петровић“ је установа и за предшколско васпитање и образовање деце.

Локално окружење

Основна школа „Надежда Петровић“ је мала школа са седиштем у једном од најживописнијих предела Србије, у селу Сићеву и издвојеном одељењу у селу Островица. Школа се налази у срцу Сићевачке клисуре, на огранцима Сврљишких планина, територија Парка природе друге категорије заштите, 18 километара источно од Ниша, на територији општине Нишка Бања. Сићево је данас надалеко познато по ликовној колонији коју је сликарка Надежда Петровић основала далеке 1905. године боравећи у Сићеву као гошћа тадашње учитељице. Ово је најстарија ликовна колонија на Балкану.

Организациона структура

Предшколски програм се реализује свакодневно у трајању од 4 часа.

Радно време је сваког дана од 08.00 до 12.00 часова.

Радно време је сваког дана од 08.00 до 12.00 часова.

Језик на којем се остварује васпитно-образовни рад је српски.

Мото школе „Учимо у школи да бисмо нешто знали и знање у живот уткали“.

Мисија школе „ Ми смо школа која негује савремену наставу и подстиче позитивне људске вредности“.

Организациони модел

- Садржаји и активности рада са децом се реализују по тематским целинама /пројектима (радне собе, дворишта школе, сеоска игралишта, фискултурна сала)
- Програм се реализује и кроз спонтана и планирана дружења са школском децом.

Култура установе

Школа у Сићеву основана је 1879. године и добила је назив „Петар Петровић Његош“. Настава је најпре држана у приватној кући, а убрзо је подигнута зграда са две учионице у којима се редовна настава изводила од 1833. године. Године 1903. подигнута је нова школска зграда на месту старе. Школа добија име „Душан Тасковић Срећко“ 1961. године, када је и пресељена у новоизграђену зграду у којој је и данас. Школи у Сићеву су припадала и два комбинована одељења из села Ореовца и Пасјаче. Ђаци из тих села су у Сићеву похађали наставу од петог до осмог разреда. Године 1970. школи у Сићеву је припојена осморазредна основна школа из села Островице која је првобитно носила назив „Жарко Јовановић“.

Свој назив школа је променила 1. септембра 2017. године и од тада носи назив „Надежда Петровић“.

Уз Основе програма Предшколског васпитања и образовања– „Године узлета“ ове традиционалне вредности које су обележје културе ОШ “ Надежда Петровић“ су основа за грађење и развијање Предшколског програма школе.

Нова програмска концепција – уводи се сукцесивно у ПУ (Правилник о основама програма предшколског васпитања и образовања („Службени гласник РС-Просветни гласник“, број 16/18), од 17.09.2018. године) од 01.09.2019. године до 01.09.2022. године;

2. Реалан програм васпитно – образовног рада

Васпитно – образовни програм у школи гради се кроз заједничко учешће свих учесника, није унапред дат, обликује се културом школе, породице и локалне заједнице, ширег културног контекста и промишљеним деловањем васпитача које се базира на концепцији Основа програма предшколског васпитања и образовања.

Директор и педагог школе формирају заједнички став и јединствен однос према правцима развоја предшколске делатности.

Циљ програма предшколског васпитања и образовања јесте подршка добробити детета. Добробит је вишедимензионални конструкт којим се обједињује разумевање холистичке природе развоја, целовитости процеса неге, васпитања и образовања и интегрисаног учења детета предшколског узраста. У најширем смислу, добробит је капацитет успешног персоналног и интерперсоналног функционисања, испољавања и култивисања људских потенцијала за развој и напредак и може се сагледати кроз три димензије: персоналну (бити добро и функционисати успешно), делатну (умети и хтети) и социјалну (припадати, прихватати и учествовати).

Све димензије добробити су међусобно повезане, преклапајуће и узајамно условљене. Овако постављен концепт добробити одражава суштину развоја и учења детета, а то је да је дете биће које истовремено јесте и бива – кроз оно што јесте постаје и оно што ће бити, тако да подржавати добробит детета значи истовремено пројектовање циљева на будућност и разумевање шта је добробит за дете у реално постојећим околностима, сада и овде (у реалном програму).

Васпитно – образовни програм настаје кроз заједничко учешће деце и одраслих.

Ослањајући се на савремена сагледавања детета, слика о детету подразумева да је дете:

- јединствено и целовито биће
- компететно и богато потенцијалима
- активан учесник заједнице вршњака и одраслих
- посвећено учењу
- креативно
- биће игре.

Уважавајући претходно, циљеви Предшколског програма усмерени су на дете, односно на подршку добробити детета и то персоналну, делатну и социјалну добробит.

У Предшколском програму кроз развијање реалног програма на нивоу школе, васпитне групе или на неки други начин узимајући у обзир специфичности структуре и културе школе, добробит за дете подразумева:

- да се осећа добро, витално, задовољно, срећно ,
- сигурно али не презаштићено и пререгулисано;
- да је укључено у заједницу, вршњака и школе,
- да је саслушано и уважено, прихваћено и пријатељ са неким,
- да може да упознаје свет око себе,
- да се изражава на различите начине,

- да спознаје своје снаге и могућности,
- да опслужује себе,
- да учи и воли учење,
- да управља својим емоцијама,
- да прави изборе и преузима одговорност...

„Програм настаје и гради се у реалном контексту васпитно – образовне праксе. За дете, програм се манифестује као остваривање његове добробити кроз односе, који се развијају са физичким окружењем, вршњацима и одраслима у реалним ситуацијама делања .“

За дете су у односима важни сигурност, континуитет и учешће. У школи делање обухвата игру, активно учешће у животно- практичним ситуацијама и ситуацијама планираног учења.

Игра је основ развијања и испољавања свих димензија добробити детета. Према начину на који васпитач подржава игру у програму она може бити: отворена, проширена и вођена.

Животно- практичне ситуације су део животног контекста деце и одраслих у школи, а то су: рутине, ритуали, аутентичне ситуације у школи и ван ње.

Планиране ситуације учења су увек делатне за децу и смислено су повезане са темом- пројектом, а у њих се улази са намером да се нешто истражи, сазна, искуси, открије или представи.

Принципи развијања реалног програма

- Принцип усмерености на односе
- Принцип животности
- Принцип интегрисаности
- Принцип аутентичности
- Принцип ангажованости
- Принцип партнерства.

Тематско/пројектно планирање реализује се кроз развијање интегрисаног приступа, тако да васпитач планира пројекат само неколико корака унапред и циклично наставља да планира.

Васпитач планира Опремање простора, планира начин организовања активности који је ускладу са принципима развијање програма, планира садржаје који су у функцији истраживања у оквиру теме/пројекта, планира ресурсе који су потребни, планира могуће начине укључивања родитеља, школске деце и појединаца из локалне заједнице, планира места у локалној заједници у којима могу да проширују искуства везано за тему/пројекат.

Васпитач у планирању пројекта није усмерен на вођење детета ка налажењу што бржег и успешнијег решења као продукта пројекта, већ је усмерен на планирање подршке процесу учења. Тема/пројекат могу да трају од неколико дана до неколико месеци.

Због динамичног и флексибилног приступа планирању, план не може бити направљен унапред за дужи временски период. Он се дограђује и израња током трајања истраживања деце и одраслих (васпитача, родитеља, школске деце, других одраслих у школи и из локалне заједнице). Заједничко развијање програма ослања се на иницијативе и предлоге деце, консултовање са децом, предлоге и идеје различитих учесника, увиде васпитача о учешћу деце о активностима и промишљања васпитача зашто је важно да се деца баве одређеним активностима.

У наредној табели дате су основне карактеристике, сличности и разлике између тематског планирања и планирања у пројектном приступу.

	Развијање теме	Развијање пројекта
УЧЕЊЕ	Учење да би се нешто сазнало о теми/пројекту и продубило разумевање теме/појма по себи	Сврсисходно учење – учење да се одговори на питање/проблем који деца уочавају, при чему тражење решења за њих представља изазов, а решење им помаже да направе неку промену у свом животном окружењу
ПЛАН	Васпитач одређује циљ, операционализује циљ кроз задатке	Васпитач помаже деци да артикулишу проблем који је за њих смислен и вредан истраживања
ОДГОВОРНОСТ ЗА УЧЕЊЕ	Васпитач преузима одговорност за процес учења	„Подељена“ одговорност за учење између васпитача и деце
ПОЛАЗНА ТАЧКА	Процена интересовања деце из перспективе васпитача као полазна тачка и као сигнал за крај теме када престану интересовања деце	Дечја перспектива – проблем који је за њих смислен и изазован за решавање, њихова искуства као полазна тачка и аутентично решавање проблема као ток пројекта
НАЗИВ	Назив теме је уопштен и не показује у ком ће се правцу учење развијати	Назив пројекта садржи питање/проблем који показује шта ће се истраживати и решавати кроз пројекат, као и шта може бити исход пројекта
ПРОЦЕС	Васпитач може самостално да направи мрежу тематских целина на основу праћења интересовања; може да ради тему према плану до краја или да је мења на основу своје процене интересовања деце	Васпитач развија пројекат на основу питања/проблема који постављају и уочавају деца, а затим се отвара велики број могућих праваца у зависности од нових питања/проблема које постављају деца

ВАСПИТАЧ	Васпитач као познавалац теме	Васпитач као истраживач и као „учесник“ који истражује заједно са децом и другим одраслима
ПРОЦЕЊИВАЊЕ	Васпитач процењује развој интересовања деце за тему, исходе на основу циља и задатака, тешкоће у учењу у односу на тему	Деца и васпитач процењују функционалност учења у пројекту за решавање њихових питања/проблема које су поставили на почетку пројекта. Деца и васпитач процењују ток истраживања као процес кретања од почетне идеје до открића/решења до кога су дошли кроз пројекат
АКЦИЈЕ И ПРОМЕНЕ	У оквиру теме деца не морају да предузимају акције или да праве промене у свом окружењу	У оквиру пројекта деца уче на основу истраживања у свом окружењу са другом децом и одраслима и на основу пројекта праве одређену промену у свом окружењу
РЕФЛЕКСИЈА	Тема не мора да обухвати одговорност деце и одраслих за извештавање и рефлексију о процесу учења	Пројекат укључује сталну рефлексију процеса учења кроз редифинисање питања, проверавање претпоставки, различите начине представљања, креирање „завршне приче о пројекту“
„КРЕАТИВНОСТ“ ВАСПИТАЧА	Васпитач може поновити тему или исти сет тема на исти начин са новом групом деце	Васпитач не може да развија пројекат дословно понављајући питања/проблема које су учила нека друга деца, јер то неће имати исти смисао нити ће бити изазов за нову групу деце

Васпитач свој рад и развијање реалног програма документује кроз:

1. Пројектни портфолио који садржи Матрицу пројекта и Причу о пројекту.

Сврха праћења развијања програма је континуирано праћење квалитета програма предшколског васпитања и образовања, критичко преиспитивање усклађености реалног програма са Концепцијом и принципима Основа програма.

2. Дечји портфолио који може да садржи: различите скале и технике посматрања и праћења, групне и индивидуалне приче за учење, продукте и исказе детета који су настали у консултовању са децом, продукте детета насталих у игри и оквиру теме/пројекта, фотографије, видео и аудио записе који су настали у различитим ситуацијама и који су детету посебно важни.

Сврха праћења детета није процењивање његових могућности и постигнућа, већ је сврха потпуније разумевање дететовог развоја и учења.

Васпитач документује своје планирање кроз Пројектни портфолио. Образац за план садржи:

- оријентациони назив теме/пројекта
- кратко образложење како је дошло до покретања теме
- датум почетка и краја пројекта
- извори сазнања за васпитача везаних за тему
- потребну опрему и материјал као и идеје за активности
- потребне ресурсе и учешће породице и других учесника
- откривање нових места за учење у окружењу

Матрица плана/теме пројекта

Оријентациони назив теме/пројекта

(Васпитач уноси на почетку. Назив теме/пројекта се може променити уколико васпитач током развијања теме/пројекта пронађе адекватнији назив.)

Како је дошло до теме/пројекта

(Кратко образложење како је дошло до покретања теме/пројекта – заинтересованост деце да истражују одређени материјал, догађај или проблем који је њима смислен, животна тема која окупира дечју пажњу, материјал или предмет који уноси васпитач и који привлачи децу да истражују, игра или предлог родитеља који деца радо прихватају,...)

Датум почетка:

Датум завршетка:

<i>Извори сазнања за васпитача</i>	<i>Полазна идеја о активности и начини учешћа васпитача</i>	<i>Потребни материјали и ресурси</i>	<i>Учешће породице и других учесника</i>	<i>Места у ЛЗ</i>

Васпитач сукцесивно уписује све изворе које користи да прошири своја знања везана за дату тему / пројекат (нпр. назив публикације, енциклопедије, линкове интернет извора,...)	Васпитач сукцесивно планира начин организовања две до три активности имајући један од два фокуса: Васпитач планира вођен идејом које ће све материјале понудити деци Васпитач планира вођен одређеним садржајем везаним за тему/пројекат	Васпитач планира разноврсне природне, полуструктуриране и неструктуриране материјале, ретлове, реалне предмете, ... које деца истражују у активностима као и ресурсе који су потребни, које ће набавити или позајмити.	Васпитач сукцесивно планира могући начин учешћа породице и других различитих учесника из ЛЗ.	Васпитач планира места у ЛЗ као места заједничког учења.
	Такође, планира и начине свог учешћа (у складу са Основама)			

Васпитач води план теме/пројекта према датом обрасцу. Васпитач започиње планирање са неколико почетних идеја и сукцесивно допуњује план током развијања теме/пројекта.

Физичко окружење као димензија програма

Предшколски програм се реализује у матичној школи у Сићево. Са школском децом користимо остале просторије (ходник, физкултурна сала, школско двориште, библиотека).

3. Партнерство са породицом

У оквиру реалног програма у школи развијају се различити облици сарадње у складу са потребама и породице и програма.

Принципи сарадње на којима се заснива планирање и реализација појединих облика сарадње заснивају се на партнерском односу који подразумева:

- узајамно поверење и поштовање
- познавање, осетљивост и уважавање перспективе друге стране
- стално отворену комуникацију и дијалог
- узајамно препознавање и уважавање јединственог доприноса и снага сваке стране
- заједничко доношење одлука и спремност на компромисе и промене

Породица је примарни и најважнији васпитач деце. Развијање партнерства са породицом је дуготрајан и континуиран процес кроз који се преиспитују полазишта, обострана очекивања од сарадње.

Реализује се кроз различите облике сарање и учешћа породице:

- учешће породице у одлучивању и вредновању (кроз савет родитеља)
- учешће породице у програм В.О рада
- активности и услуге подршке породици и јачање родитељских компетенција
- подршка међусобном повезивању породица кроз социјалне активности које пружају могућност дружења и развијања односа између самих породица и између родитеља и практичара (излети, спортске активности на Чегру, одвођење деце из школе) током целе године.

Сарадња са породицом подразумева укљученост и других чланова породице осим родитеља (бака, дека, пријатеља, комшија...) у различито време и на различите начине.

Сви облици, начини и активности сарадње са породицом се документују.

4. Повезаност са локалном заједницом

Уважавајући једно од полазишта Основа програма П.В.О. да заједница обликује услове и начине одрастања детета као и саму праксу школе сматрамо да сама локација школе везана за општину Пантелеј града Ниша, омогућава богат избор и једноставан приступ најразличитијим културним, историским и спортским институцијама и привредним организацијама. То су квалитетни ресурси које школа користи у развијању реалних програма.

Повезаност са локалном заједницом:

- учествујући у заједници деца развијајући осећај припадништва, идентитет и граде васпитну вредност а уједно учествовање у заједници доприноси и њеном мењању
- простору у окружењу су заједнички и аутентични простори за учење деце и одраслих и део су контекста грађења реалног програма школе.

5. Транзиција и континуитет у образовању

Полазећи од циљева Основа програма Предшколског васпитања и образовања и подршке добробити детета (персонална, социјална и делатна) у реалном програму, Предшколски програм обезбеђује потребан континуитет искуства из различитих животних окружења и гради осећање сигурности и смисла за дете.

Деци је потребан континуитет у односу са значајним блиским одраслима.

Деци је потребно да прелазак у нову средину има ослонац у ономе што му је блиско и познато.

6. Заједница рефлексивне праксе: развој праксе, професионални развој и јавно деловање

Процес разумевања концепције Основа програма изискује стално преиспитивање и промишљање о теоријским поставкама и личним уверењима. То се односи на потребу сталног учења и одговарања на питање шта је добар програм и шта значи бити добар васпитач :

- преиспитивање структуре и културе школе
- повезивањем са колегама из других школа и установа
- хоризонталним разменама
- стручним усавршавањем за развој рефлексивне праксе и професионално оснаживање

Процес развијања програма се одвија кроз сарадњу васпитача са стручним сарадником (педагог) и колегама, као и размену са децом и породицама.

7. Праћење и вредновање остваривања Предшколског програма

Главни задатак успешних образовних система у свету је да се установи, успостави и обезбеди квалитет рада васпитно-образовних Установа. То подразумева:

- разумевање и прихватање теоријских полазишта и вредности које се промовишу концепцијом Основа програма „Године узлета“
- развијање реалног програма уважавањем перспектива свих учесника
- преиспитивање и вредновање програма у односу на Концепцију.

Један од најуспешнијих механизма за обезбеђивање квалитета рада је самовредновање као поступак којим се вреднује сопствена пракса и рад.

Три основна питања током процеса самовредновања:

1. Колико је добра наша школа
2. Како то знамо и
3. Шта треба да учинимо да буде још боља

Рад школе се процењује кроз области квалитета: васпитно образовни рад, подршка деци и породици, управљање и организација и професионална заједница учења.

Праћење и вредновање Предшколског програма ОШ „Надежда Петровић“ подразумева коришћење више начина, техника и инструмента као што су:

- анализа појединачних извештаја васпитача о реализацији Предшколског васпитања и образовања на крају сваког класификационог периода;
- праћење дечјег учења и развоја у програму кроз дечји портфолио;
- састанци – стручни активи педагога, учитеља и васпитача на којима се ради на плану унапређивање васпитно-образовног рада;
- размене информација и увида родитеља.

Предшколски програм ОШ „Надежда Петровић“ прати Законом обавезујућа документација која се односи на:

1. Матична књига (Образац 1)
2. Књига података (Образац 2)

3. Тематски/пројектни портфолио (Образац 3)
4. Уверење о похађању П.П програма (Образац 9)

Оверава

У Сићеву

Деловодни број

Дана _____
_____

_____

Директор школе

Председник школског одбора

_____

_____